

رژیم ایران و دولتهای بزرگ(آمریکا، اروپا)، روسیه، چین و..... پروژه اتمی رژیم ایران- آژانس بین المللی انرژی و چالشهای جهانی با آن

ایران و مدیریت بحران هسته ای

معصومه طاهری

سه شنبه 26 مهر ۱۳۸۴ - 18 اکتبر ۲۰۰۵

شرق: این روزها مسائل پیرامون فعالیت های هسته ای ایران صدر خبر های خبرگزاری های جهان قرار گرفته و از زوایای مختلف مورد تحلیل و بررسی قرار می گیرد، آخرین قطعنامه شورای حکام آژانس بین المللی اتمی طی یک ماه گذشته در رابطه با فعالیت های غنی سازی ایران نشانگر یک نوع حساسیت بین المللی نسبت به ایران است که کاملاً محسوس و مشهود است. اتخاذ راهکاری مدیرانه مبتنی بر موقعیت و مسائل موجود نیاز به مطالعه و بررسی همه جانبه دارد و نمی توان تنها از یک بعد حقوقی و یا سیاسی به نتیجه ای مطلوب نایل آمد.

سون تزو استراتژیست چین باستان در ۵۰۰ ق م، در کتاب معروف خود با نام «هنر جنگ» می نویسد: «اگر اهداف دشمن را بشناسی و اهداف خود را هم بشناسی دلیلی وجود ندارد که از نتایج یکصد نبرد هم بترسی اما اگر خود را بشناسی ولی دشمن را نشناخته باشی در برابر هر پیروزی متحمل شکست خواهی شد و اگر نه خود و نه دشمن را شناخته باشی احمقی هستی که در هر نبردی با شکست روبه رو می شوی.» آنچه مسلم است بحث پیرامون مسئله هسته ای ایران طی سال های اخیر ابعاد گسترده ای یافته و در سطح بین المللی به تدریج به بحران تبدیل گشته است اگرچه انتخابات ریاست جمهوری در ایران و تغییر کادر مذاکره کننده وقفه کوتاهی در روند مسائل به وجود آورد لکن آخرین قطعنامه تصویبی شورای حکام حاکی از آن است که تغییر افراد تحول محسوسی را موجب نگشته و ابهامات و عدم شفاف سازی که از سوی بعضی از اعضای شورا قبلاً مطرح شده بود همچنان پابرجا است. اصولاً یک بحران دربرگیرنده دو سطح پیچیده مرتبط به هم یعنی سطح سیستم بین بازیگران (بین المللی) و سطح بازیگر (سیاست خارجی) است بنابراین می توان بحران را در دو سطح مورد تجزیه و تحلیل قرار داد. فرایند های اصلی بحران با توجه به دو سطح مزبور و در قالب مدل های کلی بحران بین المللی و بحران سیاست خارجی مورد بررسی قرار می گیرند و سپس این مدل ها در قالب جامع بحران گردآوری می شوند. (سطوح بحران و محرک منجر به آغاز بحران، تصاعد بحران، کاهش بحران و تاثیر می شود). معمولاً یک بحران در سطح دولت آغاز می شود و آغازگر بحران اغلب عامل خارجی است که به شکل خصمانه لفظی، سیاسی، اقتصادی، نظامی آرام یا توام با خشونت به طور مستقیم یا غیرمستقیم است. محرک بحران شاید یک چالش درونی به صورت لفظی یا عملی باشد. در مرحله دوم (تصاعد) تمام بحران ها به دوره بلوغ نمی رسند و به یک بحران بین المللی تمام عیار تبدیل نمی شوند و عقیم می مانند و به آخر نمی رسند. با توجه به تنوع آشکار مربوط به بازیگران و وضعیت ها یک الگوی مشخص در مورد نحوه برخورد مشترک دولت ها در اوج دوره های بحرانی به دست می آید که یافته های اصلی را تأیید می کند، نوعاً حوزه مشاوره ها گسترده شده و با افزایش فشار شدیدتر می شود. در اکثر موارد مجامع تصمیم گیری نسبت به دوره های قبل از بحران گسترده تر گشته و تلاش و دقت افزون تری جهت انتخاب راه های جایگزین به کار می رود. با توجه به روندی که پرونده هسته ای ایران تاکنون طی کرده است می توان تئوری الگوی جامع بحران را با مسیر طی شده تا حدود زیادی مطابقت داد. مشخصه یک بحران در سطح بین المللی حضور بازیگران اصلی و فرعی است. در رابطه با پرونده هسته ای ایران ابتدا غرب به عنوان بازیگر اصلی وارد صحنه می شود. مرداد سال ۱۳۸۱ رسانه های خبری غربی مطالبی منتشر کردند مبنی بر اینکه ایران در سه مرکز نطنز، اراک و اصفهان فعالیت های هسته ای زیرزمینی دارد و در واقع دنبال ساخت سلاح های هسته ای است و ۱۴ ماه بعد (مهر ۸۲) پس از قطعنامه شدیدالحنی که صادر شد، ایران وارد پرونده می شود. در وضعیتی که نوع اجماع علیه ایران صورت گرفته بود و تمامی شرایط جهت ارجاع پرونده به شورای امنیت آماده شده بود پس از وقفه ای چهارده ماهه از سوی ایران و عدم ابراز عکس العملی مناسب و فقدان استراتژی و راهکاری درخور فعالیت های آژانس، شورای امنیت ملی پرونده را در اختیار گرفته و دنبال می کند و کمیته های بررسی تشکیل می دهد. بنابراین مدیریت بحران تا تاریخ فوق در اختیار کشور های ذی نفوذ و شورای حکام آژانس قرار داشت. حاصل نشست های مکرر از جمله مذاکرات سعدآباد (اکتبر ۲۰۰۳) و پاریس (نوامبر ۲۰۰۴) این بود که قول تعلیق غنی سازی از سوی ایران طی توافقنامه ای امضا می شود. همچنین قبول پروتکل الحاقی مشهور به ۲+۹۳ با امضای دولت و (بدون تصویب در مجلس) به شورای حکام آژانس تسلیم می شود. اما ظاهراً مسئله به همین توافقات ختم نمی شود، حسن روحانی دبیر سابق شورای عالی امنیت ملی و طرف مذاکره کننده ایرانی طی مصاحبه ای در سال ۱۳۸۲ اظهار می کند: «بعد از آن ما با اروپایی ها توافق کردیم که اگر اروپا در ژوئن پرونده ایران را ببندد و یک مقدار تعلیق را گسترش دهیم یعنی تقریباً به سمت قطعنامه

رفتیم و قطعه سازی و مونتاژ را به حالت تعلیق درآوردیم. در قطعنامه ماه ژوئن مواردی در بحث غنی سازی به آنچه سال گذشته گفته بودند اضافه شد در این موارد موضوع اصفهان و اراک هم به يك صورت مطرح شده بود. در ماه سپتامبر سال جاری هم اصفهان را جزئی از موارد تعلیق قرار دادند، بنابراین آنها دامنه تعلیق را توسعه دادند. ما در آستانه اجلاس نوامبر براساس توافقنامه پاریس تقریباً تعلیقی مشابه آنچه قطعنامه خواسته بود را اجرا کردیم، دوره تعلیق را هم دوره مذاکرات تعریف کردیم.»

روحانی در رابطه با این انتقاد که با مذاکره با اتحادیه اروپا عملاً يك پرونده حقوقی را به يك پرونده سیاسی تبدیل کرده اید و این بحرانی خود کرده است پاسخ می دهد: «درست است که آژانس حقوقی است اما باطن آن سیاسی است، دقیقاً مانند شورای امنیت سازمان ملل در آژانس تصمیم گیری نهایی با شورای حکام است. يك عده حقوقدان یا قاضی که تصمیم گیری نمی کنند، تصمیم گیران نهایی ۳۵ کشور دنیا هستند که رای می دهند يك کشور خطرناک است یا نه؟»

روحانی در پاسخ به انتقادی جدی مبنی بر اینکه جوش و خروش انقلابیون اسلامی را از خاطر برده اید و طرف اروپایی را گستاخ کرده اید اظهار می دارد: «آمریکا از همان ابتدا در پی ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت بود. در شورای حکام آمریکا يك رای از ۳۵ رای است در صورتی که در شورای امنیت يك رای از ۱۵ رای است، اختیارات شورای حکام بسیار محدود است در حالی که اختیارات شورای امنیت بسیار گسترده است، بنابراین ایران با يك پیچیدگی خاص وارد بازی شده و قدم به قدم آمریکایی ها را عقب رانده است در همین جلسه آخر فقط کانادا و تا حدی استرالیا با آمریکا همناوایی می کردند، هیچ کشور دیگری با آمریکا همراه نبود و...» بنابراین از مجموع مذاکرات هیات مذاکره کننده ایرانی با سه کشور اروپایی و آژانس مشخص است که ایران از يك نوع استراتژی واقع گرایانه که بتواند حداقل تا حدودی پیش بینی کننده موقعیت باشد محروم است. همانگونه که در منتخبی از مصاحبه دبیر محترم و سابق شورای عالی امنیت ملی مستفاد می شود، ایران حتی قبل از اقدام آژانس پیشقدم شده است. (ایضاً از همان مصاحبه در جمع بندی ماه ژوئن یعنی خرداد ۸۲ برای اولین بار از ایران خواسته شد که تزریق گاز به سانتریفوز در نطنز را متوقف کند البته لحن قطعنامه لحنی غیرآمرانه بود و ایران را به این کار تشویق می کرد. در ماه سپتامبر قطعنامه شورای حکام این گونه نبود و از ایران می خواست غنی سازی و تمام فعالیت های مرتبط با آن را متوقف سازد، این در حالی بود که ما در مذاکرات تهران و در توافق با سه وزیر اروپایی در سطحی پایین تر از مطالبات قطعنامه توافق کرده بودیم.) نکته جالب این است که قبل از قطعنامه سپتامبر شورای حکام، ایران در تعلیق غنی سازی داوطلبانه اقدام می کند. طبیعی است این رفتار موجب استنباط و شك و شبهه ای می شود که تا امروز گرفتار آن هستیم. در واقع ما خودمان را مستوجب قصاص قبل از جنایت معرفی کرده ایم و بعد هم موضوع اعتماد يك جانبه به طرف های اروپایی با این استدلال که نمی خواستیم به آمریکا نزدیک شویم و خود را در مهلکه شورای امنیت که ایالات متحده قدرت بلامنازع آن است بیندازیم. مناسفانه در بسیاری از کشور های جهان سوم استراتژی ها بر مبنای «چه باید باشد» و آرمانگرایانه اتخاذ می شود در حالی که در کشور های پیشرفته استراتژی «اکنون چه هست» مدنظر است. معمولاً در جهان سوم به دلیل ضعف و دور بودن از واقعیات ملموس و ملحوظ قدرت پیش بینی ها هم تحت تاثیر قرار می گیرد و معمولاً استراتژیست ها قادر نیستند به طور نسبی و بر حسب معادلات بین المللی آینده را پیش بینی کنند. جهت مقایسه استراتژی ها به نقل قولی از هنری کیسینجر تئوریسین و استراتژیست کهنه کار آمریکایی نیز اشاره می شود که طی مصاحبه ای می گوید: «کشور های همسایه ایران کشور هایی هستند که از خطر ایران هسته ای برای دیگر کشور ها به ویژه برای آمریکا استقبال می کنند خوش بینی به پیشرفت در از بین بردن توان هسته ای نظامی کره شمالی ریشه در فشار هایی دارد که کشور های همسایه به پیونگ یانگ وارد می کنند، کره شمالی از نظر اقتصادی بسیار وابسته به این کشور ها است و این فشار ها تاثیر گذار است اما در مورد ایران بسیار پیچیده است به همین دلیل در عرصه دیپلماسی بین المللی باید استراتژی مشخصی در قبال ایران داشت.» و در رابطه با نگرش به کشور ها کیسینجر در ادامه اظهار می دارد: «تجربه شبکه خصوصی تکثیر هسته ای پاکستان، کره شمالی، لیبی و ایران پیامد های گسترده گسترش تسلیحات هسته ای برای نظم جهانی را نشان می دهد، حتی اگر کشور عامل این تکثیر ویژگی های «يك رژیم سرکش» را نداشته باشد، بنا به همه این دلایل باید در مقابل تکثیر هسته ای مقاومت کرد، البته متخاصم بودن رژیمی که عمل تکثیر را انجام می دهد مشکل را پیچیده تر می کند و به مقاومت ضرورت می بخشد، حتی يك ایران دموکراتیک هم نباید به سلاح هسته ای دست یابد.» کیسینجر در رابطه با تغییر احتمالی نظام در ایران اینگونه نظر می دهد: «اگر این تغییر رژیم طولانی شود تا جایی که ایران به سلاح هسته ای دست یابد دیگر نمی توان به عنوان راه حلی برای غیرهسته ای کردن ایران از آن نام برد و باید دید آیا چارچوب زمانی تغییر رژیم با ضروریات غیرهسته ای کردن ایران سازگاری دارد یا نه؟» کیسینجر در پایان مصاحبه توصیه می کند: «پاسخ به این سئوالات نباید به برداشت ها و تصورات موکول شود بلکه بعد از يك تحلیل رسمی سیستماتیک و ارائه نظر های مختلف است که سیاستگذاران می توانند درباره شواهد موجود قضاوت کنند.»

• نتیجه گیری

آنچه باعث می شود در دیپلماسی و مذاکرات هدفمند سیاسی کشور های جهان سوم در مقابل کشور های پیشرفته و توسعه یافته با ضعف همراه شوند کمبود اعتماد به نفس و خودباوری است. غربی ها معتقدند که کشور های کمتر توسعه یافته اصول سیاستگزاری و تدوین استراتژی را از غرب

فراگرفته اند و می خواهند در مقاطع مختلف آموخته هایی که از ما دارند به خود ما برگردانند. این سخن گزافی بیش نیست زیرا در ایران باستان کوروش کبیر را نخستین استراتژیست توانای تاریخ جهان می دانند که موفق شد در سال های ۵۵۹-۵۴۹ ق م لیدیا و بابل را تصرف کند. در چین باستان سون تزو ۵۰۰ سال قبل از میلاد مسیح کتاب «هنر جنگ» را به رشته تحریر درآورد. به اعتقاد لیدل مارت کتاب سون تزو اثر معروف کلاوز ویتس را از لحاظ شیوه نگارش تحت الشعاع قرار می دهد. از متن قرآن کریم و سنت پیامبر(ص) نیز می توان به اصولی استراتژیک دست یافت. «واعدولهم ما استعظم من قوه و من رباط الخیل» در اینجا واژه قوه به طور کلی به معنای نیرو و در عین حال کسب مهارت است که می تواند در زمان و مکان های مختلف مفاهیم متفاوتی یابد. در حال حاضر اصول استراتژیکی اسلام در استراتژی ملی کشورها به کار گرفته می شود و از غزوات زمان پیامبر (ص) به عنوان الگوهای جنگ های موفق بهره گیری می شود. بنابراین می توان اذعان کرد که امپراتوران مشرق زمین به دلیل دارا بودن قدرت و نوع بینش استراتژیست هایی قوی نیز به شمار می رفتند. آنچه مشرق زمین را چندی در رکود و توقف نگاه داشت، سیطره حاکمانی بود که منافع شخصی شان بهایی گزاف و منافع ملی را در اندیشه شان بسیار ناچیز و کم اهمیت می نمود و همزمانی این دوره با شکوفایی و انقلاب صنعتی اروپا موجب شد ایجاد فاصله شود، با این وجود گودال و شکاف آنچنان عمیق نیست که تا پایان عمر کره زمین پر نشود، به خصوص پس از اختتام دوره جنگ سرد (۱۹۸۹) و خروج نظام بین الملل از حالت دوقطبی به تک - چند قطبی این امیدواری را تقویت می کند. در رابطه با پرونده هسته ای ایران مشخص است ایران و هیات مذاکره کننده سابق بیشتر به سوی استراتژی آرمان گرایانه و پیش نگری های شتابزده تمایل داشته و آنچنان که ضروری می نمود به صورت عمقی و با تصمیمات بلندمدت و قطعی اتخاذ راهکار نکرده احتمالاً به قول سون تزو خود را شناخته لکن دشمن را خوب نشناخته. پس از انتخاب ترکیب جدید مذاکره کنندگان ایرانی مشکلات پیچیده تری می نماید. قرار است یک پروتکل الحاقی در مجلس مطرح شود (کاری که بدون شتابزدگی باید قبلاً انجام می شد) و ایران باید تصمیم گیری کند و سناریو هایی را مورد مطالعه و بررسی قرار دهد. از طرفی محمود احمدی نژاد در بدو انتخاب ریاست جمهوری بر تعاملات جهانی بسیار تاکید می کرد و روشن است ایران مایل نیست به سال های انزوای سیاسی دو دهه قبل بازگردد و توسعه اقتصادی ایران در حال حاضر نیازمند ارتباط افزونتر در سطح جهان است. (تقاضای عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی در همین راستا صورت گرفته). از سویی دیگر مسئله استقلال سیاسی و حقوق حقه ایران در بهره گیری از سوخت توأم باصرفه و کمتر آلوده کننده محیط زیست را نمی توان از نظر دور داشت به عنوان مثال در حال حاضر ظرفیت تولید برق در ایران ۳۹ هزار مگاوات است که ۷۵ درصد آن در نیروگاه های گازی و ۱۸ درصد در نیروگاه های نفتی تولید می شود و هفت درصد مابقی نتیجه گردش توربین های آبی است با توجه به اینکه مصرف برق سالانه ۸ درصد افزایش می یابد در سال ۲۰۲۱م یا ۱۴۰۰ش نیاز ایران به سطح ۷۰ هزار مگاوات افزایش خواهد یافت و ایران نیازمند تولید برق با استفاده از تکنولوژی هسته ای است. در خاتمه ذکر این نکته ضروری است که با وجود مالکیت ایران نسبت به پرونده هسته ای تاکنون (به غیر از دستور فک پلمب بخشی از نیروگاه اصفهان) بازیگر اصلی بحران نبوده و به قول معروف در مذاکرات دیپلماتی و چانه زنی تا حدودی کوتاه آمده است. پس از این امیدواریم هیات مذاکره کننده ایرانی ضمن سوق دادن پرونده هسته ای ایران به سوی حقوقی شدن از استراتژی هایی بهره گیری کند که شقوق سیاسی آن آشکار نباشد و به قول معروف غربی ها نتوانند از «ف» گفتن ما به «فرحزاد» برسند و این تدبیر و زیرکی تنها در سایه مطالعه و بررسی های همه جانبه توانایی های خودی و ارزیابی نقطه ضعف های متعدد لکن پنهان و نیمه پنهان طرف مقابل به دست می آید و در یک جمله سعی شود مدیریت بحران را به دست آوریم.

منابع:

- ۱- نشریه معادله، ویژه پرونده هسته ای ایران، ضمیمه روزنامه ایران، اسفند، ۱۳۸۲، بخش مصاحبه با آقای حسن روحانی و مقاله ایران و آینده انرژی.
- ۲- همشهری دیپلماتیک، ش ۵۹، پانزده مرداد، ۸۴ نقطه نظرات کیسینجر
- ۳- مایکل بوچر، بحران سیاست در جهان، جلد ۲، ترجمه بلوچی، ۱۳۸۲.

رویدادهای عراق، دولت آینده و نیروهای موثر در آینده عراق

نخست وزیر سابق عراق و چند تن از رهبران سکولار این کشور ائتلاف تازه ای با نام "کنفرانس اتحاد عراق" از میانه روهایی اهل تسنن، شیعه و دیگر گروه های سیاسی برای حضور در انتخابات پارلمانی ماه دسامبر تشکیل دادند.

سه شنبه ۲۶ مهر ۱۳۸۲ - ۱۸ اکتبر ۲۰۰۵

به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به نقل از خبرگزاری آسوشیندپرس، به نظر می رسد هدف از این ائتلاف ایجاد یک زمینه متعادل در فضای به شدت تقسیم شده سیاسی عراق باشد. این در حالی است که به نظر می رسد احزاب سیاسی در این کشور به شدت در مسیر فرقه گرایی پیش می روند.

مهدي الحافظ، وزير سابق برنامه‌ريزي عراق مي‌گويد: اين ائتلاف تلاشي در جهت ايجاد يك بلوك سياسي است كه توانايي برقراري وحدت در کشور را داشته باشد و بتواند مردم را از فرقه گرايي باز دارد.

اين ائتلاف مي‌تواند ابزاري براي ايجاد علاوي، نخست وزير سابق عراق براي رسيدن به موضع نفوذ و قدرت نيز باشد. کنفرانس اتحاد عراق با حضور سياست مداران دولت کنوني از جمله قاضي الباور، معاون رييس جمهور و طارق الهاشمي، از حزب اسلامي عراق كه تنها حزب اهل تسنن حامي قانون اساسي شمرده مي‌شود، تشكيل شده است. علاوي از عراقي‌ها خواسته است در انتخابات آتي شرکت کنند. وي اين انتخابات را مهم‌ترين نقطه‌ي عطف در مسير عراق به سوي ثبات و توسعه خواند. در انتخابات 15 دسامبر پارلمان جديد انتخاب مي‌شود. عدنان پاچه‌چي، از سياستمداران برجسته‌ي اهل تسنن عراق نيز گفت: ما بايد بر اختلافاتي كه ميانه‌روي و تعادل را تضعيف مي‌کند، خاتمه دهيم و آماده‌ي تشكيل يك بلوك جامع و منسجم براي انتخاباتي آتي شويم.

تاخير در اعلام نتايج

"نتايج تحقيقات کميساريائي عالي انتخابات هرچه باشد، قانون اساسي عراق راي تاييد آورده است"

سه شنبه 26 مهر 1384 - 18 اکتبر 2005

به دنبال اعلام نتايج اوليه‌ي همه‌پرسوي قانون اساسي عراق و تاييد اين موضوع كه قانون اساسي حتي در مناطق سني‌نشين نيز توانسته آراء مثبت زيادي را جذب كند، کميسيون انتخاباتي اين کشور كه از نتايج همه‌پرسوي در مناطق سني‌نشين متحير شده و آن را "غير معمول" خوانده است، اعلام كرد آرا همه‌پرسوي نياز به بازشماري دارد.

با اين حال محسن حكيم، مشاور سياسي رييس مجلس اعلاي انقلاب اسلامي عراق گفت: اخبار خوبي از همه‌پرسوي وجود دارد و هيچ خبري از وتوي آن در سه استان عراق نيست. به گزارش خبرگزاران دانشجويان ايران (ايسنا) خبرگزاران آسوشيتدپرس اعلام کرده بود، بر اساس اعلام نتايج اوليه انتخابات توسط مقامات عراقي مشخص شد مخالفان قانون اساسي نتوانسته‌اند با دو سوم راي منفي در مجموع سه استان عراق اين منشور را وتو کنند و در استان‌هاي مركزي و سرنوشت ساز كه در برگيرنده‌ي جمعيت کثيري از قوم‌ها و مذاهب گوناگون است، کردها و شيعيان تلاش سني‌ها را براي رد پيش‌نويس قانون اساسي خنثي کرده‌اند.

اين در حالي است كه کميسيون انتخابات عراق امروز (سه‌شنبه) اعلام كرد اعلام نتايج همه‌پرسوي قانون اساسي اين کشور به تاخير افتاده چون تعداد آرا مثبت به طرز "غير معمولي" بالاست. کميسيون انتخابات عراق با صدور بيانيه‌اي اعلام كرد: شرايط بد جوي در بغداد به دليل وقوع توفان شن و تاخير در رسيدن صندوق‌هاي راي به مركز شمارش آرا، اعلام نهايي نتايج همه‌پرسوي قانون اساسي را با چند روز تاخير مواجه کرده است.

قرار بود، نتايج غير رسمي آرا روز پنجشنبه اعلام و نتايج نهايي آن نيز 24 اکتبر (2 آبان) اعلام شود. در همين حال مقامات بين‌المللي کميسيون انتخابات و سازمان ملل كه امر نظارت بر همه‌پرسوي را بر عهده دارند، به رغم برخي گزارش‌ها درباره‌ي تقلب، روند برگزاري آن را مورد قبول توصيف کردند. با اين حال برخي از مقامات کميسيون معتقدند، در برخي از استان‌هاي عراق نسبت آرا به مشارکت مردم با افزايشي غير طبيعي روبرو بوده است.

همچنين برخي از اهل سنت نيز مدعي هستند پليس در مناطقي كه اكثر آرا منفي بوده، صندوق‌ها را جمع‌آوري کرده و در برخي مناطقي كه آرا مثبت زياد بوده، تعداد آرا از تعداد ثبت‌نام کنندگان بيشتري بوده است.

اما کميسيون انتخابات هيچ گزارشي از تقلب ارائه نداده است و يكي از مقامات اين کميسيون هشدار داد كه صحبت از تقلب هنوز بسيار زود است.

در برخي از استان‌هايي كه تركيب جمعيتي شيعه و سني آنها برابر است، نسبت آرا مثبت به منفي بسيار قابل توجه است و اين نکته مقامات انتخاباتي عراق را به بازشماري در برخي از صندوق‌ها و داشته است.

بر اساس برآوردهاي اوليه مخالفان ممکن است تنها در دو استان عراق به اکثريت دو سومي دست يافته باشند، نه در سه استان كه براي وتوي قانون اساسي لازم است.

يكي از اين سه استان، نينوا است. محمود عثمان، عضو كرد مجمع ملي عراق اظهار داشت: 60 درصد از آراي شمارش شده در استان نينوا حاكي از راي "آري" بوده است.

به گزارش ايسنا به نقل از روزنامه‌ي الوطن- چاپ عربستان- مقامات غير رسمي از احتمال پيروزي همه‌پرسوي در استان نينوا خبر دادند.

عثمان خاطر نشان كرد: ساکنان استان نينوا به‌رغم نفوذ زيادي كه حزب اسلامي عراق (از احزاب عمده سني) در آنجا دارد، پيش‌نويس قانون اساسي عراق را تاييد کرده‌اند.

این در حالی است که ظاهر حبیب الجبوري، یکی از مقامات استان نینوا تاکید کرد: دفتر کمیسیون عالی انتخابات در استان نینوا هیچ گونه تصریحی درباره‌ی همه پرس‌ی نداشته است و اعلام نتایج نهایی به چند روز زمان نیاز دارد.

از سوی دیگر بنا بر گزارش‌های تایید نشده در استان صلاح‌الدین تعداد آرای "نه" به 71 درصد رسیده است؛ در حالیکه هنوز شمارش آرا در این استان نیز ادامه دارد.

خبرگزاری آسوشیتدپرس نیز به نقل از یک مقام که از او نام برده نشد، گزارش داد که استان‌های عمدتاً سنی‌نشین الانبار و صلاح‌الدین قانون اساسی را با دو سوم آرا رد کرده‌اند، اما این سند در استان‌های نینوا و دیاله ممکن است، تایید شده باشد.

رویتر نیز گزارش داد که به نظر می‌رسد سند قانون اساسی به تایید رای دهندگان رسیده باشد اما این موضوع هنوز رسماً تایید نشده است.

محسن حکیم، مشاور سیاسی رییس مجلس اعلاي انقلاب اسلامي عراق در گفت و گو با ایسنا عنوان داشت، به رغم تمام اخبار متفاوتی که گزارش می‌شود، قانون اساسی عراق رای آری آورده است.

وی افزود: فقط بر اساس اخبار واصله در برخی استان‌های سنی نشین مواردی از جعل گزارش شده که به عنوان مثال آراء ماخوذه در صندوق‌ها بیشتر از تعداد ثبت نام شده در آن حوزه بوده و یا در برخی حوزه‌ها قبل از آغاز زمان رای گیری صندوق‌ها پر شده بودند.

با این حال مشاور سیاسی رییس مجلس اعلاي انقلاب اسلامي عراق تاکید کرد: نتایج تحقیقات کمیساری عالی انتخابات برای بررسی جعل‌های صورت گرفته هرچه باشد، قانون اساسی عراق رای آورده است.

صدام، دیکتاتور سابق عراق در تاریخ 11/4/83 در اولین جلسه‌ی دادگاه قضایی عراق حاضر شد و به وی تفهیم اتهام گردید.

سه شنبه 26 مهر ۱۳۸۴ - 18 اکتبر ۲۰۰۵

در آن تاریخ صدام با وضعیتی بسیار پریشان و با صدایی گرفته با رییس دادگاه به جدل پرداخت و عنوان ساخت که تحت هیچ شرایطی این دادگاه را به رسمیت نمی‌شناسد و اعلام می‌دارد که این دادگاه غیرقانونی است و نیز بدون حضور وکلای مدافع خود سخن نخواهد گفت و از خود دفاع نخواهد کرد. دیکتاتور مخلوع همچنین اعلام داشت که حاضر به امضای هیچ سند و مدرکی در این دادگاه نیست.

در آن دادگاه صدام در حالی که اتهامات مربوط به جرایم جنگی و نسل کشی را رد می‌کرد، خطاب به قاضی گفت: اینها همه تئاتر است و جنایتکار واقعی جورج بوش، رییس جمهور آمریکا است.

صدام همچنین مدعی بود که هنوز رییس جمهور عراق است! و در میان سخنان رییس دادگاه از وی می‌خواست که او را با نام و لقب کاملش به عنوان رییس جمهور عراق مورد خطاب قرار دهد و گفت: عنوان کردن من با لقب رییس جمهور، احترام به اراده‌ی ملتی است که مرا به این سمت انتخاب کرده‌اند!

رییس جمهور دیکتاتور عراق در آن دادگاه همچنین از حمله به کویت و اشغال آن به شدت دفاع نمود و گفت: به خاطر مردم عراق به کویت حمله کردم!

به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) قرار است فردا (چهارشنبه) اولین جلسه‌ی محاکمه‌ی صدام برگزار شود. در این خصوص يك مقام عراقی اعلام کرد که محاکمه‌ی صدام تنها با حضور 20 خبرنگار داخلی و خارجی برگزار می‌شود و به طور مستقیم پخش نمی‌شود.

محاکمه‌ی صدام قرار است در کاخ ریاست جمهوری عراق در منطقه‌ی الخضرا برگزار شود و به همین دلیل تدابیر امنیتی شدیدی در این منطقه اتخاذ شده است.

همچنین نیروهای امنیتی عراق تمامی راه‌های منتهی به منطقه‌ی الخضرا را که مقر ریاست جمهوری، وزارتخانه‌های عراق و سفارت آمریکا و انگلیس در آن واقع شده، بسته‌اند و رفت و آمد در این مناطق ممنوع اعلام شده است.

مقامات عراقی عنوان داشته‌اند، به دلیل جلوگیری از سیاسی شدن این مساله، محاکمه‌ی صدام به طور مستقیم پخش نخواهد شد و تنها 20 خبرنگار داخلی و خارجی مراسم محاکمه را پوشش خواهند داد.

همچنین عنوان شده است، بعد از اعلام آمادگی صدها تن از وکلای عرب و خارجی برای دفاع از صدام، تنها خلیل الدلیمی، وکیل عراقی صدام در جلسه‌ی دادگاه از وی دفاع خواهد کرد.

این در حالی است که الدلیمی نسبت به ممانعت نیروهای آمریکایی از دیدار وی با موکلش و عدم اطلاع کامل از جزئیات اتهامات صدام اعتراض کرد.

زیاد الخضاونه، وکیل اردنی صدام نیز که ماه ژوئیه استعفا داد، اعلام کرد که الدلیمی نسبت به شرکت در جلسه‌ی دادگاه خوش بین نیست.

وی افزود، الدلیمی به وی اعلام کرده که به نتایج دادگاه امیدوار نیست؛ ولی بنا به درخواست خانواده‌ی صدام در این جلسه حضور خواهد یافت.

نزدیک به 500 اتهام علیه صدام مطرح شده است اما مقامات دادگاه تصمیم دارند تنها در 12 مورد صدام را محاکمه کنند.

از جمله‌ی اصلی‌ترین این اتهامات قتل‌عام در دوجیل در سال 1982 است.

قتل عام 1982 در دوحیل که طی آن 150 نفر از اهالی این شهر به دستور صدام کشته شدند، کمتر بر سر زبان‌ها بود و فقط پس از دستگیری صدام و بیان موارد اتهامی وی توسط دادگاه بود که این قتل عام برای جهانیان شناخته شد.

به گزارش خبرنگاری آسوشیتدپرس، دوحیل شهری است در 50 مایلی شمال بغداد که به عنوان یکی از مراکز فعالیت اپوزیسیون در زمان صدام مطرح بود. مصاحبه با شاهدان عینی قتل عام 150 نفر از ساکنان این شهر از زمان سقوط صدام به این سو از جمله مصاحبه مه 2003 بوسیله آسوشیتدپرس زوایای این جنایت را بیشتر مشخص کرده است. در سال 1982 این شهر به عنوان یکی از مراکز مهم فعالیت حزب شیعی الدعوه بود که با جنگ صدام علیه ایران مخالفت جدی می‌کرد. زمانی که صدام و همراهان او در 8 ژوئیه 1982 برای شرکت در اجلاسی وارد دوحیل شد، مردان مسلح حزب الدعوه به روی صدام و همراهان وی آتش گشودند به طوری که درگیری بین آنها ساعت‌ها طول کشید. در نهایت این هلی‌کوپترهای نظامی و تانک‌های ارتش عراق بودند که توانستند صدام و همراهان او را از خطر مرگ برهانند.

پس از این واقعه پلیس مخفی عراق خانواده‌های این شهر را یکجا جمع کردند، درختان میوه، باغات و خانه‌ها را تخریب کردند و حدود 150 نفر از اهالی شهر از جمله نوجوانان را پس از یک محاکمه صوری اعدام کردند.

چهار ماه بعد یعنی در 2 دسامبر 1982 هفته‌نامه اکونومیست گزارشی داد مبنی بر اینکه که به انتقام اقدام علیه صدام، شهر دوحیل از روی نقشه محو شده است. اکونومیست گزارش داد که خبرنگارش در عراق با هیچ یک از اهالی دوحیل صحبت و مصاحبه نکرده است، چرا که پرسیدن از آنها درخصوص اینکه واقعیت چه بوده می‌تواند به معنای مرگ آنها به دست نیروهای امنیتی و اطلاعاتی صدام باشد. حکومت صدام به مدت دو سال هیچ خبری درباره جنایت دوحیل را تایید نکرد و فقط اخبار و گزارش‌هایی درباره‌ی تلاش برای ترور صدام ارایه می‌داد.

در همین زمان شبکه خبری بی.بی.سی به ادعای خودش تصاویر جدیدی از حادثه دوحیل یافته است و آنها را بر روی وب سایت خود قرار داد.

به ادعای بی.بی.سی این تصاویر از فیلمی بودند که به وسیله یکی از مقامات حکومت صدام در 8 جولای گرفته شده بود. در این فیلم صدام در حال احوالپرسی با اهالی شهر نشان داده شده بود. هیچ نمونه‌ای از تلاش برای ترور صدام در این فیلم و تصاویر مشاهده نمی‌شد. حتی در فیلم نشان داده شده بود که صدام در لباسی نظامی در حال صحبت با یکی از مردان مظنون به شرکت در ترور بود که به وسیله نیروهای رژیم بعث دستگیر شده بود و خطاب به مردم می‌گوید که این تلاش برای ترور وی کار نیروهای خارجی بوده است. در آن زمان رسانه‌های عربی به این تصاویر اعتماد نکردند و در نتیجه آن را نیز به صورت گسترده انعکاس ندادند.

این در حالی است بود که حکومت‌های عربی حامی پر و پا قرص صدام در جنگ علیه ایران بودند. در آن زمان حکومت‌های غربی کمتر درباره اقدامات رهبران عرب در قلع و قمع مخالفان خود سخن می‌گفتند. حتی یکسال پس از جنایت دوحیل، مقامات آمریکا حزب الدعوه را متهم به بمب گذاری در سفارت آمریکا در کویت کردند. در حالی که اکنون مشخص است آمریکا برای مثال از استفاده از سلاح‌های شیمیایی در جنگ علیه ایران آگاه بود، چگونه ممکن است از جنایات صدام علیه مردم خود از جمله در دوحیل خبر نداشته باشد؟ محمود الشیخ، از نویسندگان برجسته مصری معتقد است که جنایات صدام نه فقط با دانش غربی بلکه با رضایت و موافقت غربی‌ها انجام می‌شد.

همانگونه که عنوان شد تنها 12 اتهام از 500 اتهام مطرح علیه صدام بررسی می‌شود که در میان این 12 اتهام، اشاره‌ای به جنگ تحمیلی و جنایات علیه ایران نشده است.

با این حال اصلی‌ترین جنایات صدام به قرار زیر است:

* 16 ژوئیه 1979، زمان کوتاهی پس از به قدرت رسیدن، 15 تن از سران حزب بعث به اتهام جاسوسی علیه وی توسط جوخه‌ی مرگ اعدام شدند؛

* 22 سپتامبر 1980، تهاجم نیروهای عراقی به ایران و آغاز جنگ هشت ساله علیه ایران که بیش از یک میلیون کشته برجای گذاشت. حمله‌ی شیمیایی به ایران و کشتن بیش از هزار تن در سال 1983، اقدام علیه قبیله‌ی کرد بارزانی به بهانه‌ی کمک به ایران و کشتن 8000 کرد و ایجاد گور دسته جمعی؛ * 1986-88، حمله‌ای با عنوان انفال که شامل حملات شیمیایی علیه کردها و کشتن بیش از 180 هزار تن شد؛

* 28 مارس 1988، حمله‌ی شیمیایی به شهر کردنشین حلبچه و کشتن بیش از 5000 تن و 2 اوت 1990، دستور حمله به کویت، شلیک موشک‌های اسکاد به عربستان سعودی، شکنجه و اعدام صدها کویتی و آتش زدن چاه‌های نفت کویت؛

* 1991، کشته شدن بیش از 60 هزار تن در سرکوب شیعیان در جنوب عراق و کردها در شمال عراق در آستانه‌ی جنگ خلیج فارس؛

* 20 فوریه 1996، قتل دو دامادش پس از بازگشت از اردن.

در قسمت ذیل اشاره‌ای به بخش‌های مهم زندگی صدام شده است:

28 آوریل 1938: تولد در دهکده‌ی "اوجا" در نزدیکی تکریت، واقع در شمال عراق؛

1957: پیوستن به حزب زیرزمینی سوسیالیست بعث؛

1958: دستگیری به اتهام قتل برادر زن کمونیست خود و شش ماه حبس؛
 7 اکتبر 1959: عضویت در گروه ترور حزب بعث که توطئه‌ی ترور ژنرال عبدالکرم قاسم در بغداد را هدایت و منجر به زخمی شدن وی شد. صدام در این توطئه از ناحیه‌ی پا زخمی و به سوریه و سپس مصر گریخت؛
 8 فوریه 1963: بازگشت از مصر به دنبال کودتای حزب بعث که منجر به خلع و کشته شدن قاسم شد؛
 17 جولای 1968: خلع رژیم توسط حزب بعث و افسران ارتش؛
 30 جولای 1968: پذیرش مسوولیت امنیت داخلی به دنبال خلع متحدان حزب بعث و تحویل قدرت به شورای فرماندهی انقلاب تحت رهبری احمد حسن الباقر، عموی صدام؛
 16 جولای 1979: گرفتن پست ریاست جمهوری از باقر و انجام پاکسازی حزب بعث؛
 22 سپتامبر 1980: حمله به ایران و آغاز جنگ هشت ساله علیه این کشور؛
 28 مارس 1988: استفاده از سلاح‌های شیمیایی علیه کردهای شهر حلبچه و قتل 5000 کرد؛
 2 اوت 1990: حمله به کویت؛
 17 ژانویه 1991: حمله‌ی نیروهای ائتلاف تحت امر آمریکا به عراق برای آزاد سازی کویت؛
 مارس 1991: سرکوب شورش شیعیان در جنوب و کردها در شمال عراق؛
 17 آوریل 1991: قبول قطعنامه‌ی 687 شورای امنیت سازمان ملل برای ارایه‌ی اطلاعات درباره‌ی سلاح‌های کشتار جمعی، با این حال اتهاماتی از فریب دادن بازرسان وجود دارد؛
 20 فوریه 1996: دستور قتل دو دامادش که در سال 1995 به اردن گریخته و پس از تضمین امنیت جانی به بغداد بازگشته بودند؛
 16 دسامبر 1998: خروج بازرسان از عراق. چهار روز بعد بمباران موشکی آمریکا و انگلیس به دلیل عدم همکاری صدام؛
 8 نوامبر 2002: تهدید علیه صدام با جدی‌ترین پیامدها در صورت عدم خلع سلاح بر اساس قطعنامه‌ی شورای امنیت سازمان ملل؛
 27 نوامبر 2002: اجازه‌ی آغاز مجدد کار بازرسان بین‌المللی در عراق پس از سال 1998؛
 7 دسامبر 2002: اعلام سازمان ملل مبنی بر عدم وجود سلاح‌های کشتار جمعی در عراق، آمریکا بعدها اعلام کرد که این اطلاعیه قابل اعتماد نیست و سازمان ملل دارای توانایی نمی‌باشد؛
 1 مارس 2003: امارات متحده‌ی عربی در کنفرانس اتحادیه‌ی عرب اولین کشوری بود که علناً اعلام کرد صدام باید کناره‌گیری کند؛
 7 مارس 2003: آمریکا، انگلیس و اسپانیا به صدام حکم کردند تا هفده مارس سلاح‌های کشتار جمعی‌اش را تحویل دهد و در غیر این صورت با جنگ روبرو خواهد بود؛
 17 مارس 2003: آمریکا، انگلیس و اسپانیا پایان ضرب‌الاجل را اعلام کرده و بوش 48 ساعت به صدام فرصت داد تا عراق را ترک کند؛
 18 مارس 2003: دیکتاتور عراق اولتیماتوم بوش را نپذیرفت؛
 20 مارس 2003: آغاز جنگ با حمله‌ی نیروهای آمریکایی به مزرعه‌ی "دوره" در جنوب بغداد؛
 4 آوریل 2003: حضور صدام در خیابان‌های بغداد؛
 7 آوریل 2003: بمباران منطقه‌ی منصور بغداد توسط جنگنده‌های آمریکایی که گمان می‌رفت محل ملاقات صدام با پسرانش باشد؛
 9 آوریل 2003: حضور آمریکایی‌ها در بغداد، آغاز غارت و پایین کشیدن مجسمه‌ی صدام؛
 22 جولای 2003: عدی و قصی، پسران صدام در حمله‌ی آمریکایی‌ها کشته شدند؛
 27 جولای 2003: حمله‌ی آمریکایی‌ها به تکریت؛
 31 جولای 2003: پناهندگی رعد و رعنا، دختران صدام به همراه 9 فرزندشان به اردن؛
 16 نوامبر 2003: انتشار آخرین نوار صوتی صدام برای مردم عراق و درخواست مقاومت در برابر اشغالگران؛
 13 دسامبر 2003: دستگیری صدام در 10 مایلی جنوب تکریت؛
 30 ژوئن 2004: انتقال صدام به دولت جدید عراقی.

تحلیل اوضاع ایران و عراق در رسانه های جمعی

مرور روزنامه های تهران: 26 مهرماه

سه شنبه 26 مهر ۱۳۸۴ - 18 اکتبر ۲۰۰۵

بی بی سی: روزنامه های صبح امروز تهران با پیش بینی موفقیت همه پرسشی عراق به ادامه گزارش ها و تحلیل های خود درباره انفجارهای اخیر خوزستان پرداخته و با نقل قول از رییس جمهوری و مقامات دولتی عوامل خارجی و از همه بزرگتر دولت بریتانیا را در این کار دخیل خوانده اند. خبر انتخاب اعضای شورای نظارت در مجمع تشخیص مصلحت، انتقاد رییس جمهوری از روند کار مبارزه با مفاسد اقتصادی و اخباری درباره بحران هسته ای از جمله دیگر مطالب این روزنامه هاست. **جام جم** در گزارشی پیرامون عوامل دخالت کننده در انفجار ها و حوادث اخیر خوزستان به بررسی احتمالات گوناگون از دیدگاه خود پرداخته و از جمله از دولت سابق عراق، دیگر دولت های منطقه، سازمان القاعده و بن لادن و سرانجام دولت های آمریکا و بریتانیا نام برده و نوشته در گذشت حوادث

خوزستان توسط گروه جدایی خواهی صورت می گرفت که توسط دولت صدام حسین حمایت می شد اما امروز نه آن گروه وجود خارجی دارد و نه دولت حامی وی.

به نوشته این روزنامه، به همین دلیل، اگر واقعا همان گروه یا مشابه آن دوباره سازماندهی شده باشد، قطعاً باید تحت حمایت دولتی دیگر به فعالیت بپردازد.

کیهان گزارشی را با عنوان افشای مدارک دخالت انگلستان در انفجارهای اهواز در صدر اخبار خود منعکس کرده که گزارشی است به نقل از منابع مختلف و بدون نام امنیتی که در آن احتمال داده شده مرکز گروهی جدایی خواه عرب زبان متهم به بمب گذاری در لندن بوده باشد.

نویسنده سرمقاله **کیهان** برای چندمین بار طی ماه های اخیر پیشنهاد کرده که سفارت بریتانیا در تهران تعطیل و روابط دیپلماتیک به پایین ترین سطح تنزل کند.

اعتماد در صدر اخبار خود به تیرگی روابط ایران و بریتانیا اشاره کرده و نوشته ایران و انگلیس یکدیگر را به انجام عملیات تروریستی متهم می کنند و به نظر می رسد همه عوامل برای تیره شدن هر چه بیشتر روابط تهران و لندن فراهم است و این در حالی است که پرونده هسته ای ایران همچنان به عنوان مهمترین مسئله سیاست خارجی جمهوری اسلامی در دستور کار دیپلمات های تهران و طرف های اروپایی قرار دارد.

به نوشته **اعتماد** گروهی با عنوان انصار حزب الله دزفول از مسئولان قضایی و امنیتی خواسته است در برخورد با نا امنی در خوزستان از خود جدیت بیشتری به خرج دهند.

در این نامه به گزارش **اعتماد** نوشته شده با تمام وعده و وعیدهای مسئولان در خصوص ایجاد امنیت در استان خوزستان بازهم شاهد تحرکات تروریستی در این استان هستیم که ما یکی از دلایل مهم آن را ضعف دستگاه های قضایی و امنیتی می دانیم.

انتخاب اعضای شوراهایی که قرار است در مجمع تشخیص مصلحت نظام برای نظارت بر اعمال و عملکرد قوای سه گانه کشور تشکیل شود در روزنامه های مختلف بدون تحلیلی از جانب دبیر مجمع منعکس شده است.

به نوشته **آفتاب یزد** محسن رضایی، دبیر مجمع، هنگام طرح این خبر گفته است برای رفع مشکلات اقتصادی، باید همه مردم در تولید سهیم شوند و به جای آوردن نفت به سفره مردم باید کار و تولید را به درخانه ها ببریم.

در همانحال، به نوشته **اعتماد** رییس کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس ششم با ماموریت تازه مجمع تشخیص مصلحت نظام مخالفت کرده و گفته است روندی که این مجمع در پیش گرفته، خلج کردن قوه مقننه از قانونگذاری است.

ناصر قوامی به نوشته **اعتماد** آیین نامه نظارت بر حسن اجرای سیاست های کلان نظام که در مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب رسیده است را تضعیف کننده قوه مقننه دانست و آن را دخالت در عملکرد قوه مقننه معرفی کرد و گفت در آینده مجمع می تواند تمامی مصوبات مجلس را به دلیل مغایرت با این آیین نامه ها لغو کند.

در همین حال، به نوشته روزنامه **جوان** احمدی نژاد، رییس جمهوری، از روند کار ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی که سران سه قوه در آن حضور دارند انتقاد کرده و گفته این نمی شود که در این مورد همه اش حرف در جریان باشد و تا نقطه ضعفی پیش می آید من از خودم دور می کنم و به گردن شخص دیگر بیاندازم.

وی به نوشته **جوان** از سران قوا خواسته رویه هایشان را تغییر دهند و افزوده است اگر با تجمل مخالفت می کنیم، آنچه را که در خود تجمل داریم کنار بزنیم و مردم در عمل مسئولان ببینند که مسوولان درد آنها را دارند و سعی می کنند مانند انبیاء و اولیاء با مردم همدردی عینی کنند.

مرور روزنامه های تهران: 25 مهرماه
دوشنبه 25 مهر 1384 - 17 اکتبر 2005

بی بی سی: روزنامه های امروز صبح تهران در عنوان های اصلی خود درباره انفجارهای اهواز نوشته و در حالیکه از تلاش ماموران برای یافتن عوامل این انفجارها خبر داده اند از زبان فرمانده بسیج، ماموران بریتانیایی را متهم به دست داشتن در این انفجارها کرده و در ضمن اطلاعیه سفارت بریتانیا در تهران را منعکس کرده اند که هر نوع دخالت در این انفجارها را تکذیب کرده است. تقاضای انتشار روزنامه ای از طرف جبهه مشارکت، گزارش هایی از همه پرسبی قانون اساسی در عراق و خبری درباره اغتشاش در زندان عادل آباد شیراز و هشدار درباره رسیدن بیماری آنفلوآنزای مرعی به ایران از دیگر مطالب روزنامه های امروز صبح است.

شرق در صدر اخبار خود به انفجارهای اهواز پرداخته و مهمترین اظهار نظر مقامات دولتی را سخن وزیر کشور دیده گفته است "معمولا این نا امنی ها از آن طرف مرزها می آید و فکر می کنم این انفجارها ادامه همان انفجارهای قبلی است که از آن سوی مرزها هدایت می شد.

کیهان نظر فرمانده نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران را نقل کرده که گفته است "صدای انفجار بمب در اهواز، لهجه انگلیسی دارد و این، یک نوع توطئه چینی برای القای نبود امنیت در کشور است.

خراسان گزارش داده که سخنگوی وزارت امور خارجه در خصوص انفجارهای اخیر اهواز و احتمال دست داشتن نیروهای خارجی در این حوادث گفته است که وزارت خارجه در این خصوص هنوز گزارشی دریافت نکرده است.

وی با بیان اینکه ما مثل انگلیسی‌ها بدون مدرک و سند صحبت نمی‌کنیم ادامه داده است که اسناد و مدارک مربوط به این حادثه ابتدا باید توسط سازمان‌ها و ارگان‌های ذیربط اطلاعاتی و امنیتی بررسی و سپس اظهار نظر شود.

حمیدرضا آصفی در پایان خاطرنشان کرد فعلا باید از اینگونه حدس و گمانه زنی‌ها پرهیز کرد. روزنامه **جوان** نوشته‌گرچه مردان سفارت بریتانیا در تهران ساعاتی بعد از وقوع حادثه خیابان نادری اهواز به تکذیب نقش دولت خود در انفجارهای روز شنبه پرداختند، اما این تکذیب و آن تعجیل مانع از آن نگردید که نقش انگلیس در انفجارهای اخیرمورد تدقیق قرار نگیرد. **جام جم** در گزارشی نوشته از آن جا که هیچ گروهی مسوولیت انفجارهای اهواز را نپذیرفته تلاش برای شناسایی عاملان آن ادامه دارد.

با این وجود به نوشته **جام جم** معاون امنیتی استان خوزستان گفته است این انفجارها برای ایجاد رعب و وحشت در بین مردم است و عوامل آن تلاش‌های گسترده کردند تا مردم را در طول ۲۷ سال با جمهوری اسلامی مشکل دار کنند اما چون از این منظر به نتیجه ای نرسیدند شمشیر را از رو بستند و هدف را خود مردم قرار دادند و بمب را در یکی از نقاط پرزدحام اهواز کار گذاشتند. **جام جم** نوشته عباس کعبی، یکی از نمایندگان آبادان در مجلس، با تاکید بر اینکه گزارش موثقی درباره عوامل انفجارها وجود ندارد گفته است به اعتقاد من گروه‌های بیگانه مثل القاعده و یا گروه‌های دیگر در این قضیه دخالت دارند.

روزنامه **ایران** خبر داده است که وزیران کشور، اطلاعات و امور خارجه و فرمانده کل نیروهای انتظامی برای بررسی انفجارها و ناامنی‌های اخیر در اهواز، فردا با اعضای کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس نشست مشترک خواهند داشت.

در همین حال روزنامه **شرق** از تعویق سفر نمایندگان بخش خصوصی بریتانیا به تهران خبر داده است. به نوشته این روزنامه سخنگوی وزارت خارجه اعلام کرد که ظاهرا میزبان هیات اقتصادی مذکور با توجه به فضای موجود تصمیم گرفته تا سفر هیات بریتانیایی به ایران را برای مدتی به تعویق بیندازد. سفر هیاتی متشکل از نمایندگان دوازده شرکت بریتانیایی که دامنه فعالیت آنها معدن و صنایع کارخانه ای است، هفته گذشته از سوی مایکل توماس، مدیر روابط بازرگانی انجمن خاورمیانه لندن اعلام شد که خبر داد که نمایندگان بخش خصوصی بریتانیا روز ۱۳ آبان برای بررسی توسعه روابط اقتصادی تهران و لندن به ایران سفر خواهند کرد.

آفتاب یزد به نقل از نماینده شیراز در مجلس از اغتشاش در زندان عادل آباد شیراز خبر داده که طی آن چند مامور زندان زخمی شده و عده از زندانیان بازداشت گردیده‌اند. به نوشته این روزنامه نبی رودکی گفته است که در بندهایی که تا دو هزار نفر زندانی در آن نگاه داری می‌شوند وضعیت غذا که مورد اعتراض زندانیان قرار گرفته خوب نیست اما چنان نیست که آنان دست به اغتشاش و اعتصاب بزنند.

به گفته وی زندانیان بندهایی که اغتشاش در آن صورت گرفته قاتلین و افراد سابقه داری هستند که حکم اعدام بعضی از آن‌ها سال‌هاست صادر شده اما در انتظار اجرای حکم هستند.

روزنامه های تهران: 24 مهرماه

یکشنبه ۲۴ مهر ۱۳۸۴ - ۱۶ اکتبر ۲۰۰۵

بی بی سی: روزنامه های امروز تهران در عنوان های اصلی خود همه پرسى عراق را منعكس کرده و اعلام داشته اند كه اكثریت مردم در این همه پرسى شرکت کرده اند. اخبارى درباره انفجارهای روز گذشته خوزستان، اعتراض ها به سخنان دبیر هیات دولت درباره رییس جمهوری و گزارش هایی درباره بحران هسته ای از جمله دیگر گزارش ها این روزنامه هاست.

روزنامه های امروز بدون تحلیلی خبر منتشر شده توسط خبرگزاری جمهوری اسلامی را درباره انفجارهای روز گذشته در خوزستان منتشر کرده و بدون افزودن خبر دیگری بر آن نوشته اند که عده ای در این انفجارها کشته و زخمی شده اند.

کیهان و **ایران** همه پرسى عراق را در صدر اخبار خود منعكس کرده و از قول گزارشگران نوشته اند که اكثریت مردم عراق در این همه پرسى شرکت کرده و به نوشته روزنامه **کیهان** رای مثبت خود را به صندوق ها ریخته اند.

همبستگی در گزارشی در همین باره نوشته دموکراسی عراق از پیچی خطرناک عبور کرد. **اعتماد** با چاپ عكس زنى عراقی که انگشتان خود را به نشانه پیروزی بالا گرفته است گزارشی از همه پرسى آن کشور را در صدر اخبار خود منعكس کرده است.

به دنبال اعتراض هایی که به گفته های دبیر هیات دولت مطرح گردیده است به نوشته روزنامه **کیهان** رییس دفتر رییس جمهور با اشاره به روزنامه **شرق** از انعكاس گفته های زربافان مشاور رییس جمهور انتقاد کرده است.

شرق در گزارشی نشان داده است که سه خبرگزاری گفته های دبیر هیات دولت را همچنان که **شرق** نوشته بود منعكس کرده اند.

کیهان ضمن انعكاس گفته های یکی از اعضای هیات رییس مجلس که از محمود احمدی نژاد خواسته بود اظهارات دبیر هیات دولت را تکذیب کند در سرمقاله خود نیز این سخن را که دولت سخنگو نمی‌خواهد سخنی نا آگاهانه خوانده و از گوینده آن انتقاد کرده است.

به نوشته **کیهان** سبحانی نیا عضو هیات رییس مجلس در خصوص اظهارات دبیر هیات دولت که عنوان کرده یک عده حسود و آدم بی تقوا که چشم دیدن فتوحات دولت ما را ندارند می خواهند با تیغ قانون سر دولت ما را ببرند، گفت: بهتر است آقای زیربافان هرچه سریع تر عنوان کنند مخاطب صحبت های ایشان چه کسی است.

در همین حال به نوشته روزنامه **رساله** زادسر نماینده جیرفت در مجلس از این که انتقادهای از دولت فزونی گرفته انتقاد کرده و گفته تا هفت هشت ماه نباید انتقادی صورت بگیرد تا دولت وضعیتش روشن شود اما پس از آن ها هم باید انتقادهای اول به اطلاع دولت برسد.

روزنامه **ایران** با عنوان مذاکراتی بدون نتیجه از سفر وزیر خارجه آمریکا به مسکو یاد کرده و روزنامه **کیهان** نیز از قول منابع خارجی نوشته روسیه با وجود آن که در شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی به قطعنامه اروپا رای ممتنع داد اما در گفتگو با رییس دیپلماسی واشنگتن روشن کرده است که با ارجاع پرونده هسته ای ایران به شورای امنیت موافق نیست.

اعتماد در گزارش اصلی خود نوشته: به نظر می رسد که صاحبان کرملین، استقبال خوبی از وزیر خارجه ایالات متحده انجام نداده اند و کاندولیزا رایس را با دستهایی تقریباً خالی روانه لندن کرده اند. **کیهان** در چند مقاله از روزنامه **همبستگی** به خاطر این که قطعنامه پارلمان اروپا را مهم دیده و در صدر اخبار خود نقل کرده بود انتقاد کرده و در ضمن پرسیده چرا روزنامه **شرق** در عنوانی در صفحه اول خود نوشته است پارلمان اروپا علیه ایران رای داد.

آفتاب یزد در سرمقاله خود نوشته در حالی که در سال گذشته تمام سعی دولت بر این بود که از ارجاع پرونده هسته ای به شورای امنیت جلوگیری شود و به استقبال تحریم های احتمالی نروند عده ای خواسته یا ناخواسته در تبلیغات خود کوشیدند از هزینه این مردم خرج کرده و از برخوردهای تحریمی استقبال کنند.